

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเยาวชนได้รับประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อมทางสังคมและสื่อมวลชน โหม่นนำวจิตใจ ให้ความประพฤติขัดต่อศีลธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรมอันดีงาม เป็นอย่างมาก ทั้งนี้สืบเนื่อง จากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสมัยใหม่ การนิยมวัฒนธรรมตะวันตก และ ภาวะเศรษฐกิจรัดตัวหรือค่าครองชีพสูงขึ้น จึงทำให้ความเจริญทางจิตใจลดลง ประชาชนขาด ความมีระเบียบวินัยมากขึ้น ซึ่งถ้าเหตุการณ์เป็นเช่นนี้ตลอดไป เยาวชนก็จะเคยชินต่อความ ประพฤติผิดศีลธรรมและกฎหมาย ย่อมมีผลเสียหายต่อประเทศชาติในอนาคตเพราะ เด็กในวันนี้ คือผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า ดังนั้น วิธีการที่จะช่วยไม่ให้เยาวชนประพฤติผิดคือ โรงเรียนต่างๆ ควร ได้ทำหน้าที่ในการอบรมปลูกฝังจริยธรรมหรือคุณธรรมต่างๆ ให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนอย่างจริงจังๆ โดย การให้ความสำคัญต่อการ เรียนการสอนจริยศึกษาให้มากขึ้น

ในการจัดการสอนจริยศึกษาหรือการปลูกฝังคุณธรรมและสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีแก่นักเรียนนั้น สุมณ อมรวิวัฒน์ (2526: 58) กล่าวว่า

ต้องใช้วิธีการอบรมทั้งทางตรงและทางอ้อม และต้องได้เริ่มปฏิบัติตั้งแต่เด็ก เริ่มรู้ความ ยิ่งในระดับปฐมวัยศึกษาและระดับประถมศึกษาด้วยแล้ว หากครูได้สร้างเสริมลักษณะนิสัยกัน อย่างจริงจังสม่ำเสมอ เด็กไทยของเราก็จะมีทัศนคติต่อตนเองและสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้องคล่องธรรม คุณงามความดีจะหยั่งรากลึกลงในจิตใจเขาจนยากที่จะถูกสั่นคลอน เมื่อเติบโตเข้าสู่วัยรุ่น

ในการสอนจริยศึกษาโดยตรง ครูควรจัดกิจกรรมทั้งที่เป็นกิจกรรมหลักและกิจกรรม เสริมให้นักเรียนมีมโนทัศน์ เจตคติ และการปฏิบัติที่ถูกต้อง เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนในห้องเรียน การอบรม 5 นาทีเวลาเช้าหรือการให้นักเรียนสอนกันเอง เป็นการสอนจริยศึกษาที่ให้นักเรียน ฝึกปฏิบัติอย่างเคร่งครัดแต่ไม่เคร่งเครียด สำหรับการสอนโดยวิธีทางอ้อมได้แก่การจัดกิจกรรม ลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี และกิจกรรมสร้างนิสัยอื่นๆ เช่น การจัดกิจกรรมวันแม่ กิจกรรม สหกรณ์ในโรงเรียน กิจกรรมสังคมประชาธิปไตย กิจกรรมกีฬาและสันทนาการ ฯลฯ ซึ่งกิจกรรม

เหล่านี้ เป็นกิจกรรมที่สร้างนิสัยและจริยธรรมที่ดั่งงามแก่นักเรียนทั้งสิ้น (สุนน อมรวิวัฒน์ 2526 : 58-59)

โดยที่กิจกรรมยวภาษาชาติเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เยาวชนรู้จักคิดรู้จักทำ แสดงออกอย่างมีเหตุผล มีอุดมการณ์ในสันติสุข มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีความรู้ความชำนาญในเรื่องการรักษาอนามัยของตนและส่งเสริมอนามัยของผู้อื่น ตลอดจนการพัฒนาจิตใจให้มีคุณธรรม จริยธรรม และธำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติ รู้จักบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ปฏิบัติตนให้เป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และมีใจเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ทั่วไป (กรมพลศึกษา 2527 ก. 1) จึงอาจกล่าวได้ว่า กิจกรรมยวภาษาชาติเป็นวิชาศีลธรรมภาคปฏิบัติที่มุ่งฝึกให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมที่ดี ฝึกให้มีระเบียบวินัย ให้เป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ที่ดี ฝึกให้รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นและรู้จักรับผิดชอบในการทำงาน ฝึกให้รู้จักประหยัด มีความเสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และกระทำตนให้เป็นพลเมืองดีต่อสังคมและประเทศชาติ

ดังนั้น กิจกรรมยวภาษาชาติจึงได้เข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาโดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2465 เป็นต้นมา เนื่องจากสภากาชาดไทยได้จัดตั้งอนุสภากาชาด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกเยาวชนทางด้านคุณธรรม ให้มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และสามารถบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น ซึ่งคณะกรรมการสภากาชาดได้มีความเห็นว่า การฝึกอบรมเยาวชนของชาติควรจะได้ทำการฝึกฝนตั้งแต่เด็กเริ่มเข้ามาในโรงเรียน จึงได้มอบให้กระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบดำเนินการฝึกอบรมเยาวชน (ม.ร.ว. พัฒนไชย ไชยันต์ 2528 : 13-15) และกระทรวงศึกษาธิการได้เห็นความสำคัญของกิจกรรมยวภาษาชาติว่าเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทางที่จะบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น และเป็นการพัฒนาคุณธรรมให้ดีขึ้น จึงมีนโยบายที่จะให้ยวภาษาชาติเป็นกิจกรรมที่จะฝึกเยาวชนหรือนักเรียนให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ โดยให้การสนับสนุน เป็นกิจกรรมภาคบังคับที่จะต้องมีการดำเนินการในสถานศึกษา เพื่อเป็นการฝึกอบรมเด็ก (ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2527 : 11-13)

ด้วยเหตุนี้กิจกรรมยวภาษาชาติได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประถมศึกษา โดยเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรในหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2480 หรือเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2491 และเป็นกิจกรรมนอกหลักสูตรในหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2503

ซึ่งระบุไว้ว่าโรงเรียนต้องจัดให้มีกิจกรรมลูกเสือ อนุภาษาด หรือกิจกรรมพิเศษอื่นๆ นอกเวลาเรียนที่กำหนดไว้อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2525: 362) และในปี พ.ศ. 2520 ได้มีการประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ซึ่งเปลี่ยนระบบการศึกษาจาก 7-3-2 เป็น 6-3-3 และได้ประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งแบ่งโครงสร้างเนื้อหาวิชาเป็นกลุ่มต่างๆ คือ กลุ่มทักษะ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ และกลุ่มประสบการณ์พิเศษ ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยจะรวมวิชาต่างๆไว้ด้วยกันคือ จริยศึกษา ศิลปะศึกษา ดนตรีและนาฏศิลป์ พลศึกษา และกิจกรรมสร้างนิสัย

ในกิจกรรมสร้างนิสัย จะมีกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนสามารถจะนำไปสอนสัมพันธ์กับกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพได้เป็นจำนวนมาก หรือโรงเรียนจะเลือกสอนวิชาลูกเสือ ยุวกาชาดก็ได้ ซึ่งกรมวิชาการได้จัดทำคู่มือปฏิบัติการกิจกรรมสร้างนิสัยในระดับชั้นประถมศึกษาขึ้น เพื่อให้โรงเรียนเลือกกิจกรรมต่างๆ ไปใช้สำหรับวิชาลูกเสือ ยุวกาชาด และเนตรนารีนั้น กรมวิชาการมิได้จัดทำแผนการสอน ถ้าโรงเรียนใดต้องการสอนลูกเสือ ยุวกาชาด และเนตรนารี ก็ให้ใช้หลักสูตรของกรมพลศึกษาได้ การสอนลูกเสือ ยุวกาชาด และเนตรนารีนั้น ให้โรงเรียนกำหนดการสอนเป็นสัปดาห์ๆ ละ 3-4 คาบ โดยปฏิบัติวิธีสอนตามวิธีการของลูกเสือ ยุวกาชาด และเนตรนารี ให้มีกิจกรรมภาคปฏิบัติให้มาก และวัดผลให้สอดคล้องกับหลักการของหลักสูตร ถ้าโรงเรียนใดไม่พร้อมจะสอนลูกเสือ ยุวกาชาด และเนตรนารี ก็ให้เลือกกิจกรรมต่างๆ ซึ่งมีอยู่ในคู่มือปฏิบัติการสร้างนิสัยระดับประถมศึกษาของกรมวิชาการได้ การเลือกกิจกรรมต่างๆ นั้นจะเลือกกิจกรรมก็ได้ตามความต้องการของเด็ก ของโรงเรียน หรือตามความต้องการของท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ 2524: 701)

จากการประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ทำให้การเรียนการสอนยุวกาชาดที่เริ่มมีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2465 เป็นต้นมา ซึ่งเป็นกิจกรรมในหลักสูตรที่นักเรียนทุกคนต้องเรียนและเข้ารับการอบรม หรือเป็นกิจกรรมนอกหลักสูตร ต้องเปลี่ยนมาเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนสามารถเลือกสอนได้ในกิจกรรมสร้างนิสัย กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย มีผลทำให้การเรียนการสอนยุวกาชาดที่ใช้หลักสูตรอนุภาษาด พ.ศ. 2508 เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนต้องปรับปรุง เปลี่ยนแปลงแก้ไข เพราะหลักสูตรอนุภาษาด พ.ศ. 2508 ได้ใช้มาเป็นเวลานานถึง 13 ปี ได้ประสบปัญหาต่างๆ ในการนำหลักสูตรไปใช้คือ เนื้อหาและกิจกรรมบางกิจกรรมในหลักสูตรซ้ำซ้อนกับหลักสูตรปกติ โรงเรียนต่างๆ ไม่เลือกสอน และในการสอนยุวกาชาดครู

ส่วนใหญ่ใช้วิธีการบรรยาย ไม่ได้ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจริง ทำให้นักเรียนเบื่อและไม่เลือกเรียน
 ยวภาษาชาติ (พัฒนา ภาสบุตร 2525: 16-17) ดังนั้น กองยวภาษาชาติ กรมพลศึกษา โดยความเห็น
 ชอบของสภาภาษาชาติไทยจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่ง ทำการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง
 กิจกรรม ข้อบังคับ ข้อระเบียบ เทคนิคการฝึกอบรมยวภาษาชาติ และจัดทำหลักสูตรยวภาษาชาติให้
 สอดคล้องกับระบบการศึกษา และหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ดังนั้นในปี พ.ศ.2525
 กองยวภาษาชาติจึงได้ประกาศใช้ "แนวการจัดกิจกรรมยวภาษาชาติ พุทธศักราช 2525 ระดับประถม
 ศึกษา" เป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนยวภาษาชาติสำหรับโรงเรียนที่เลือกสอนกิจกรรมยวภาษาชาติ
 โดยใช้เวลาเรียนของกิจกรรมสร้างนิสัย (กระทรวงศึกษาธิการ 2525: คำชี้แจง)

การจัดการเรียนการสอนยวภาษาชาติตามแนวการจัดกิจกรรมยวภาษาชาติ พุทธศักราช 2525
 ระดับประถมศึกษา ดำเนินมาได้ประมาณ 2 ปี กระทรวงศึกษาธิการได้เห็นความสำคัญของวิชา
 ลูกเสือ ยวภาษาชาติ เนตรนารี และผู้บำเพ็ญประโยชน์ว่าเป็นวิชาที่จะสร้างเยาวชนของชาติให้มี
 ความรู้ในการที่จะดำรงตนในชีวิตปัจจุบันและเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคตได้ (พัฒนา ภาสบุตร 2529: 11)
 ดังนั้น วันที่ 16 ตุลาคม 2527 กระทรวงศึกษาธิการจึงออกคำสั่งให้วิชาลูกเสือ เป็นวิชาบังคับเลือก
 เรียนในหลักสูตรประถมศึกษา และในวันที่ 19 มีนาคม 2528 ได้ออกคำสั่งให้วิชายวภาษาชาติและ
 วิชาผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นวิชาบังคับเลือกเรียนเช่นเดียวกับวิชาลูกเสือ เนตรนารี โดยกำหนด
 ให้สอนในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ใช้คาบเวลาเรียนร้อยละ 50 ของกิจกรรมสร้างนิสัยในแต่ละ
 ระดับชั้น และเวลาเรียนของกิจกรรมสร้างนิสัยซึ่งเหลืออยู่ร้อยละ 50 ให้เลือกเรียนกิจกรรม
 สร้างนิสัยอื่นๆ ให้เหมาะสมกับคาบเวลาเรียน โดยเริ่มบังคับใช้ทุกชั้นเรียนตั้งแต่ปีการศึกษา
 2528 เป็นต้นไป (กองยวภาษาชาติ 2528: ก)

ด้วยเหตุนี้กองยวภาษาชาติ กรมพลศึกษา จึงเร่งจัดทำหลักสูตรยวภาษาชาติขึ้นมา เพื่อให้
 สอดคล้องกับคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการ ด้วยการนำแนวการจัดกิจกรรมยวภาษาชาติ พุทธศักราช
 2525 ระดับประถมศึกษา มาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขและจัดทำเป็นหลักสูตรยวภาษาชาติระดับ
 ประถมศึกษา พุทธศักราช 2528 เพื่อให้โรงเรียนต่างๆ ได้นำไปใช้เป็นแนวทางการจัดการเรียน
 การสอนในปีการศึกษา 2528 (อภิรักษ์ วงษ์ศิริ, สัมภาษณ์)

การจัดการเรียนการสอนยวภาษาชาติตามแนวทางหลักสูตรยวภาษาชาติระดับประถมศึกษา
 พุทธศักราช 2528 จะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับบุคคลหลายฝ่ายที่จะนำหลักสูตร

ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะครูและผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทมากที่สุดในการนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพราะครูผู้สอนจะเป็นผู้ที่วางแผนและดำเนินการในเรื่องการนำตัวหลักสูตร แผนการสอน และคู่มือครู มาจัดเป็นกิจกรรม เพื่อให้เกิดประสบการณ์หรือการเรียนรู้ขึ้นในตัวผู้เรียน จึงอาจกล่าวได้ว่า ครูเป็นปัจจัยสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้ นอกจากนี้สุจริต เพียรชอบ (2523: 25-26) ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของครูผู้สอนในการนำหลักสูตรไปใช้ให้สัมฤทธิ์ผลว่า "... ในแง่ของการนำเอาหลักสูตรไปใช้ ครูผู้สอน เป็นผู้ทำให้หลักสูตรบังเกิดผล แม้หลักสูตรจะดีเลิศปานใดหากครูผู้สอนไม่เข้าใจจุดมุ่งหมาย แนวความคิดและเนื้อหาในหลักสูตรอย่างถ่องแท้แล้ว หลักสูตรจะไม่มีวันบรรลุบรรลุเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างแน่นอน..."

อย่างไรก็ตาม การนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จเพียงใด มิได้ขึ้นกับครูแต่ผู้เดียว ยังขึ้นอยู่กับการบริหารงานและการบริหารหลักสูตรจากผู้บริหารระดับต่างๆ และศึกษานิเทศก์ที่จะช่วยส่งผลให้ครูนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนได้อย่างราบรื่นและประสบผลสำเร็จ ซึ่งสงัด อุทรานันท์ (2527: 194) "ได้จัดบุคคลเหล่านี้ไว้ในกลุ่มของผู้ที่ให้คำแนะนำและสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตร โดยทำหน้าที่ประสานงานให้การพัฒนาหลักสูตรเป็นไปตามเป้าหมาย และให้กำลังใจในการทำงาน" โดยเฉพาะครูใหญ่ในฐานะเป็นผู้บริหารและบริหารหลักสูตร จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรในด้านหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงการ ตลอดจนเงื่อนไขต่างๆ ในหลักสูตร ต้องควบคุมการเรียนการสอนในโรงเรียนให้เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด โดยจัดวางแผนการใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น เตรียมจัดอบรมครู เรื่องการใช้หลักสูตร จัดครูเข้าสอน หรือบริการวัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการสอน ฯลฯ (วิชัย วงษ์ใหญ่ 2523: 184-185)

เนื่องจากหลักสูตรยูวภาษาในระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2528 เป็นหลักสูตรที่จัดทำขึ้นอย่างเร่งด่วน เพื่อให้ทันใช้ในปีการศึกษา 2528 ดังนั้นการศึกษาติดตามผลการใช้หลักสูตรยูวภาษาจึง เป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างมากต่อการพัฒนาหลักสูตรยูวภาษาให้ดียิ่งขึ้น เพราะการติดตามผลการใช้หลักสูตรทำให้ทราบว่า การนำหลักสูตรไปใช้ในทางปฏิบัตินั้น ความมุ่งหมาย เนื้อหา ตลอดจนกิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ในหลักสูตร สามารถนำไปปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผลได้มากน้อยเพียงใด มีสิ่งใดที่เป็นปัญหาและควรจะได้รับปรับปรุงแก้ไข

ซึ่งผู้ที่สามารถจะให้ข้อมูลได้ดีที่สุดก็คือ ผู้ที่นำเอาหลักสูตรไปใช้จริงได้แก่ ครูผู้สอน และผู้บริหารโรงเรียน นอกจากนี้คณะกรรมการการนิเทศการศึกษาและปรับปรุงหลักสูตรของสมาคมการศึกษาสหรัฐอเมริกา (Association for Supervision and Curriculum Improvement 1957: 57) ได้เสนอว่า "การสำรวจบทบาทของโรงเรียนก็คือ การสำรวจปัญหาการสอนและความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการสอนก็ดี ล้วน เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะนำมาประกอบการประเมินผลหลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตร เพราะครู เป็นผู้ใช้หลักสูตรโดยตรงนั่นเอง" ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะติดตามผลการใช้หลักสูตรยวภาษาในระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2528 โดยมุ่งศึกษาสภาพการใช้หลักสูตร ปัญหาอุปสรรคต่างๆ ในการใช้หลักสูตรยวภาษาของครูและผู้บริหารโรงเรียน ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารต่างๆ พร้อมทั้งได้สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานยวภาษา (อภิรักษ์ วงษ์ศิริ, สัมภาษณ์) พบว่าการติดตามผลการใช้หลักสูตรยวภาษาในระดับประถมศึกษานั้น เกือบจะไม่มีผู้ใดหรือหน่วยงานใดทำการศึกษา

2. หลักสูตรยวภาษาในระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2528 เป็นหลักสูตรที่กองยวภาษาจัดทำอย่างเร่งด่วนเพื่อให้ทันใช้ในปีการศึกษา 2528 โดยมีได้นำไปทดลองใช้ก่อนย่อมไม่มีโอกาสที่จะทราบข้อบกพร่องและปัญหาอุปสรรคต่างๆ จากงานวิจัยของ ปัทสวดี วรภักดี (2518: 9) พนมพร เพ่าเจริญ (2518: ค) และเพ็ญศิริ บุญสวน (2518: 9) พบว่าการประกาศใช้หลักสูตรอย่างกระชั้นชิดทำให้เกิดปัญหาต่างๆ เช่น ผู้บริหารและครูไม่ได้เข้ารับการอบรมอย่างทั่วถึง ขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น สถานที่ไม่เพียงพอ และโรงเรียนได้รับเอกสารหลักสูตรล่าช้าและไม่พอเพียงกับความต้องการ

3. กรมวิชาการ (2524: 49) ได้ทำการติดตามผลแนะนำการใช้หลักสูตรระดับประถมศึกษาในปี พ.ศ. 2524 โดยติดตามทุกภาคการศึกษา พบว่าการจัดกิจกรรมส่งเสริมลักษณะนิสัย ทุกโรงเรียนจัดสอนจัดทำอยู่ในระดับปานกลาง กิจกรรมที่จัดเหมือนกันได้แก่ ลูกเสือ ยวภาษา เนตรนารี ผู้วิจัยได้ทำการสอบถามสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 1 ที่รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย พบว่าโรงเรียนต่างๆ ได้เลือกเรียนลูกเสือและยวภาษา แต่หน่วยงานมิได้ทำการศึกษาสภาพการเรียนการสอนลูกเสือ ยวภาษา ว่าโรงเรียนได้ดำเนินการจัดอย่างไร มีปัญหาและอุปสรรคอะไรที่ควร

จะได้รับคำแนะนำปรับปรุงแก้ไข

4. ผู้วิจัยมีหน้าที่รับผิดชอบในการติดตามผลการจัดการเรียนการสอนภาษาชาติในโรงเรียนประถมศึกษา จึงสนใจที่จะหาวิธีปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการใช้หลักสูตรภาษาชาติระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2528 ของครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 1 ซึ่งผลจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนและพัฒนาหลักสูตรภาษาชาติระดับประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้หลักสูตรภาษาชาติระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2528 ของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 1

2. เพื่อศึกษาปัญหาในการใช้หลักสูตรภาษาชาติระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2528 ของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 1

ขอบเขตของการวิจัย

1. การศึกษาสภาพการใช้หลักสูตรภาษาชาติระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2528 ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะการใช้หลักสูตรภาษาชาติของผู้บริหารโรงเรียนและครู ในส่วนที่เป็นวิชาบังคับเลือกเรียน คือ วิชาภาษาชาติ โดยศึกษาในด้านความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรภาษาชาติ การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆ ภายในโรงเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล การบริหารงานทางด้านวิชาการ การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร และปัญหาการใช้หลักสูตรภาษาชาติระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2528 ซึ่งการวิจัยครั้งนี้จะไม่รวมถึงการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และปัจจัยอื่นๆ ที่แสดงถึงประสิทธิภาพของการนำหลักสูตรไปใช้

2. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 100 คน ครูผู้สอนภาษาชาติจำนวน 300 คน รวมทั้งหมดจำนวน 400 คน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 1 รวม 5 จังหวัด

คือ จังหวัดนครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร ที่ดำเนินการสอนภาษา
โดยใช้หลักสูตรภาษาในระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2528 ครบ 1 ปี การศึกษา

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. แบบสอบถามการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรภาษาในระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2528 และแบบสอบถามปัญหาการใช้หลักสูตรภาษาในระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2528 ซึ่งเป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิและได้ทดลองนำไปใช้ ถือว่าเป็นแบบสอบถามที่มีประสิทธิภาพและเชื่อถือได้

2. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามในการนำหลักสูตรภาษาในระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2528 ไปปฏิบัติ ถือว่าเป็นข้อมูลที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูได้ตอบตามความเป็นจริง

คำจำกัดความ

1. หลักสูตรภาษา หมายถึงหลักสูตรภาษาในระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2528 ที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2528 ให้วิชาภาษาเป็นวิชาบังคับเลือกในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยให้เริ่มใช้ในปีการศึกษา 2528 ทุกชั้นเรียน

2. การใช้หลักสูตรภาษา หมายถึงผู้บริหารโรงเรียนและครูได้นำหลักสูตรภาษาในส่วนที่เป็นวิชาบังคับเลือกเรียนไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งจำแนกเป็น

2.1 การใช้หลักสูตรภาษาของผู้บริหารโรงเรียน หมายถึงผู้บริหารโรงเรียนได้ดำเนินการในเรื่องต่างๆ ต่อไปนี้

2.1.1 การศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหา และอัตราเวลาเรียนของหลักสูตร

2.1.2 การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆ ภายในโรงเรียน เช่น การเตรียมจัดสื่อการเรียนการสอนและเอกสารประกอบหลักสูตร การจัดอาคารสถานที่ และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

2.1.3 การบริหารงานทางด้านวิชาการ เช่น การส่งเสริมทางด้านวิชาการแก่ครูผู้สอน การติดตามการปฏิบัติงานการจัดการเรียนการสอนของครู

2.1.4 การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร

2.2 การใช้หลักสูตรยวภาษาของครู หมายถึงครูผู้สอนได้ดำเนินการในเรื่องต่างๆ ต่อไปนี้คือ

2.2.1 การศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร จุดมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหา และอัตราเวลาเรียนของหลักสูตร

2.2.2 การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆ ภายในโรงเรียนและห้องเรียน เช่น การเตรียมจัดสื่อการเรียนการสอนและเอกสารประกอบหลักสูตร การได้รับการส่งเสริมทางด้านวิชาการ และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

2.2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.2.4 การวัดผลและประเมินผล

2.2.5 การได้รับการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร

3. ปัญหาการใช้หลักสูตรยวภาษา หมายถึงปัญหาจากตัวหลักสูตร ปัญหาการจัดปัจจัยและสภาพต่างๆ ภายในโรงเรียน ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ปัญหาการวัดผลและประเมินผล ปัญหาการบริหารงานทางด้านวิชาการ และปัญหานิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร

4. ครู หมายถึงครูที่ทำหน้าที่สอนวิชาภาษา โดยแบ่งเป็นครูผู้สอนในระดับเตรียมยวภาษา (ป.1-ป.2) ยวภาษาระดับ 1 (ป.3-ป.4) ยวภาษาระดับ 2 (ป.5-ป.6) ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 1

5. ผู้บริหาร หมายถึงผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ และครูใหญ่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 1

6. เขตการศึกษา 1 หมายถึง เขตปฏิบัติการทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดนครปฐม จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดปทุมธานี จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดสมุทรสาคร

7. โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึงโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน และครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 1
2. การเลือกตัวอย่างประชากร ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้น (Multi-Stage Sampling) ได้ตัวอย่างประชากรผู้บริหารโรงเรียน 100 คน และตัวอย่างประชากรครู 300 คน รวมทั้งหมด 400 คน
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิและการทดลองนำไปใช้ โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ แบบทดสอบ แบบมาตราส่วนประเมินค่า และคำถามปลายเปิด
 - 3.1 แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ชุด คือ
 - ก. แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียน
 - ข. แบบสอบถามสำหรับครู
 - 3.2 แบบสอบถามแต่ละชุดแบ่งเป็น 4 ตอน คือ
 - ก. ข้อมูลทั่วไป
 - ข. การใช้หลักสูตรยวภาษาระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2528
 - ค. ปัญหาการใช้หลักสูตรยวภาษาระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2528
 - ง. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจำนวนหนึ่งไปขอความร่วมมือจากศึกษานิเทศก์อำเภอเก็บรวบรวมข้อมูล และอีกจำนวนหนึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยแจกแบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 100 ฉบับ ครูจำนวน 300 ฉบับ รวมทั้งหมด 400 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาเป็นของผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 94 ฉบับ และครูจำนวน 280 ฉบับ รวมแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด 374 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.50 ของแบบสอบถามที่ส่งไป
5. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยใช้ค่าร้อยละ สำหรับข้อมูลการใช้หลักสูตรยวภาษาระดับประถมศึกษา และปัญหาการใช้หลักสูตรยวภาษาระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2528 วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงสภาพการปฏิบัติ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของการใช้หลักสูตร
ยวภาษาในระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2528 อันจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงการใช้
หลักสูตรยวภาษาให้บรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตร
2. เพื่อเสนอผลการวิจัยให้หน่วยงาน และผู้ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหลักสูตร
นำไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพ
3. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยในโอกาสต่อไป